

VALTAKUNNALLISIA TARKASTELUJA PELASTUSTOIMINNAN TYÖKUORMAN AJALLISESTA VAIHTELUSTA

Pelastustoimen tutkijatapaaminen, Kuopio 6.6.2018

Hanna Rekola, Helsingin pelastuslaitos

UUDENLAISIA NÄKÖKULMIA RESURSSIEN KÄYTÖN AJALLISEN VAIHTELUN TARKASTELUUN...

- Tavoitteena tuottaa valtakunnallisia tuloksia hyödynnettäväksi pelastustoimen riskianalyysissä ja tarjota uudenlaisia työkaluja resurssien käytön ajallisen vaihtelun tarkasteluun.
- Taustalla vaikutti Helsingin pelastuslaitoksen selvityksen (Rekola ja Itkonen 2016) herättämä keskustelu sekä pelastustoimen uudistushankkeen riskianalyysityöryhmän kanssa tunnistetut kansalliset tietotarpeet.

ONKO RISKITASO MUUTTUMATON SUHTEESSA AIKAAN?

- Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (SM 2012) on linjattu, että pelastuslaitoksen toimintavalmius voidaan määritellä eri tavoin eri ajankohtina.
- Toistaiseksi riskitaso määritellään pelastustoimessa staattisesti eli muuttumattomana ajankohdan suhteen.
- Teoriassa toimintavalmiuden mitoitus ja sille asetettavat tavoitteet voitaisiin määrittää nykyistä dynaamisemmin ottaen huomioon muutokset toimintaympäristössä ajankohdan mukaan.
- Ovatko riskit ja resurssivaatimukset samanlaiset kaikkina ajankohtina?

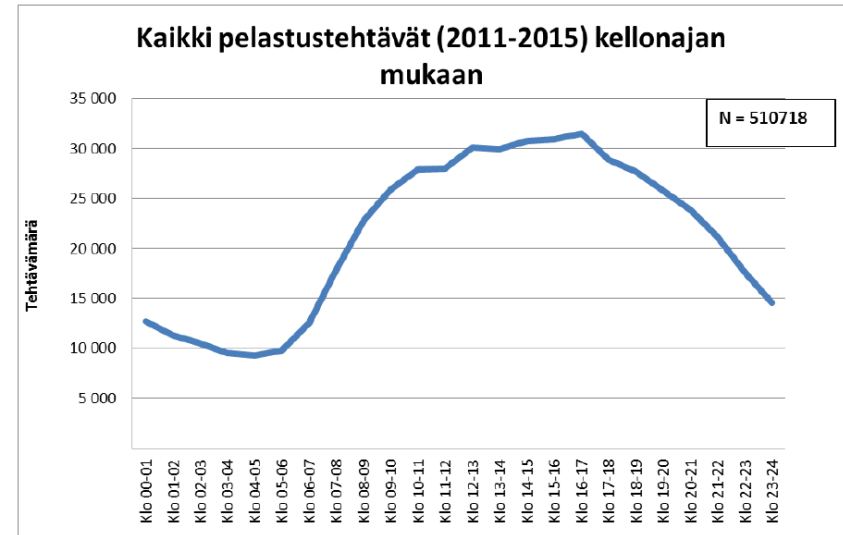
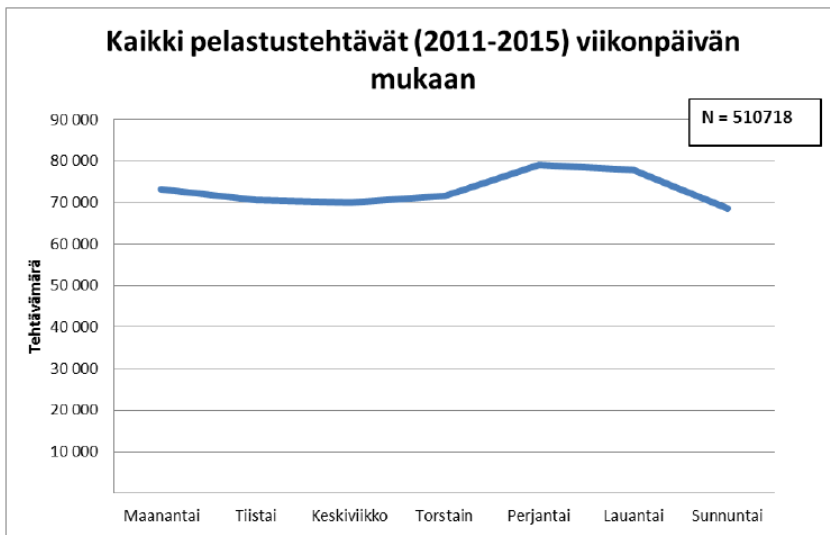
TILASTOTARKASTELUJA ONNETTOMUUSMÄÄRIEN AJALLISESTA VAIHTELUSTA...

- Pelastustoimessa on tehty runsaasti tilastotarkasteluita onnettomuusmäärien ajallisesta vaihtelusta
  - *Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto (2016). Pelastustoiminnan tilastokatsaus vuosilta 2011–2015. Julkaisu 2/2016.*
  - *Rekola ja Itkonen (2016). Spatiotemporaalisia tarkasteluja pelastustoimen tehtävistä Helsingissä 2011-2015. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen julkaisuja 2/2016.*
  - *Puronhaara (2017). Riskianalyysi ja matkailun aiheuttama sesonkiriski. Opinnäytetyö. Savonia-ammattikorkeakoulu.*
  - *Pelastusopisto (2017). Pelastustoimen taskutilasto 2012-2016. Pelastusopiston julkaisu, D-sarja: Muut.*

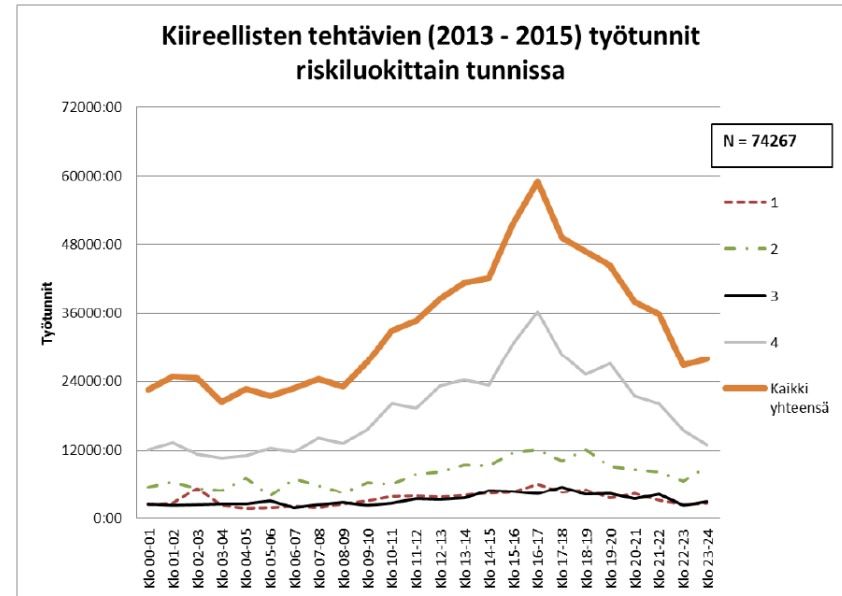
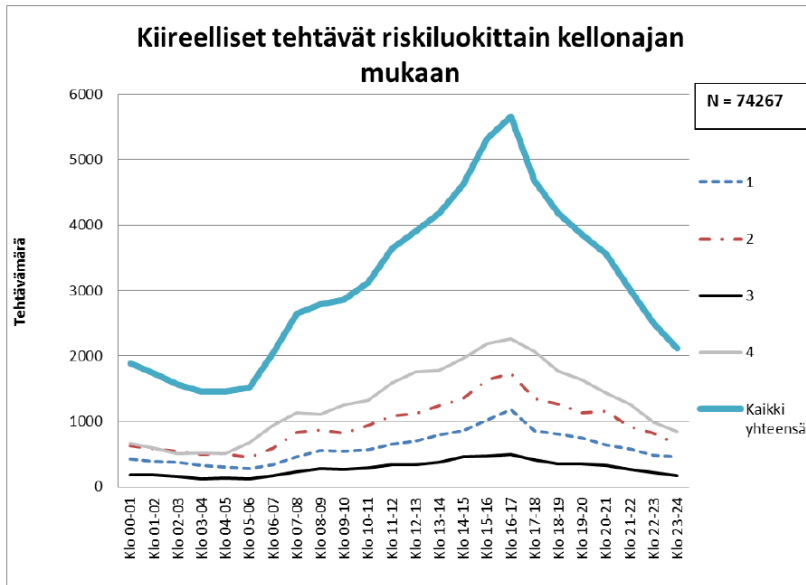
ONNETTOMUUKSIA ENITEN SILLOIN JA SIELLÄ, MISSÄ IHMISIÄ ON ENITEN...

- Useimmissa selvityksissä on tarkasteltu esimerkiksi yhteenlaskettujen tehtävämäärien tai resurssien ajallista vaihtelua.
- Tehtävämäärät ja henkilötyötunnit riippuvat voimakkaasti väestön aktiivisuudesta.

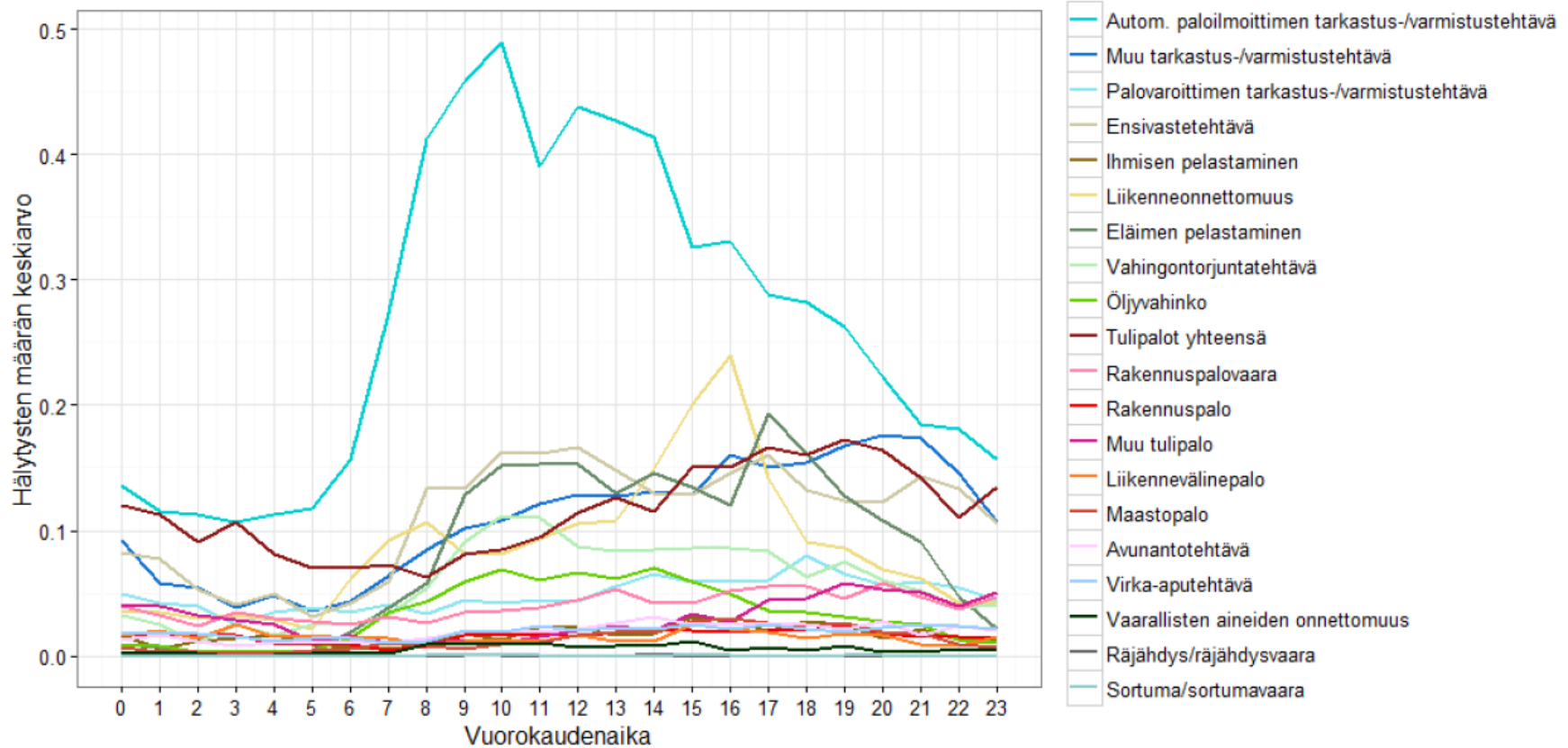
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto (2016). Pelastustoiminnan tilastokatsaus vuosilta 2011–2015. Julkaisu 2/2016.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto (2016). Pelastustoiminnan tilastokatsaus vuosilta 2011–2015. Julkaisu 2/2016.

- Suhteellinen ero yön ja päivän välillä on pienempi kun katsotaan työtunteja
- Päivällä sattuvat tehtävät vaikuttaisivat vaativan vähemmän henkilötyötunteja kuin yöllä sattuvat tehtävät

Rekola ja Itkonen (2016). Spatiotemporaalisia tarkasteluja pelastustoimen tehtävistä Helsingissä 2011-2015. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen julkaisuja 2/2016.

MITKÄ MUUT TEKIJÄT VAIKUTTAVAT TEHTÄVIEN RESURSSIVAATEESEEN?

- Tehtävien kesto ja resurssivaade voi vaihdella myös tehtävätyyppien sisällä ja on tärkeää tunnistaa tässä esiintyvät säännönmukaisuudet.
- Vaatiiko jonkun tietyn tehtävätyypin keikka enemmän resurssia tietyllä alueella, tietyissä kohteissa tai tiettyyn kellonaikaan.
- Ovatko yhteenlasketut tehtävämäärät tai käytettyjen resurssien yhteenlaskettu määrä riittävä mittari operatiivisen työkuorman ajallisen vaihtelun tarkasteluun?

PRONTON VALTAKUNNALLINEN AINEISTO

AIKAVÄLILTÄ 1.1.2012-31.12.2016

- Tarkastelujen näkökulmat:
  - Tehtävien vaatimat henkilötyötunnit onnettomuustyypeittäin
  - Yksiköiden tehtäväsidonnaisuus minuutteina tunnissa
- Tarkempia vertailuja Pirkanmaan, Varsinais-Suomen, Oulu-Koillismaan, Keski-Suomen ja Kainuun sekä Uudenmaan maakunnan pelastuslaitosten välillä.
- Yksiköistä näiden edellisten kiireisimmät pelastusyksiköt.
- Tarkastelujen pääpaino resurssien käytön ajallisessa vaihtelussa.
- Alueellista vaihtelua tarkasteltiin pelastustoimen alueittain.
- Aineistoa rajattiin jossain määrin havaittujen virheiden perusteella

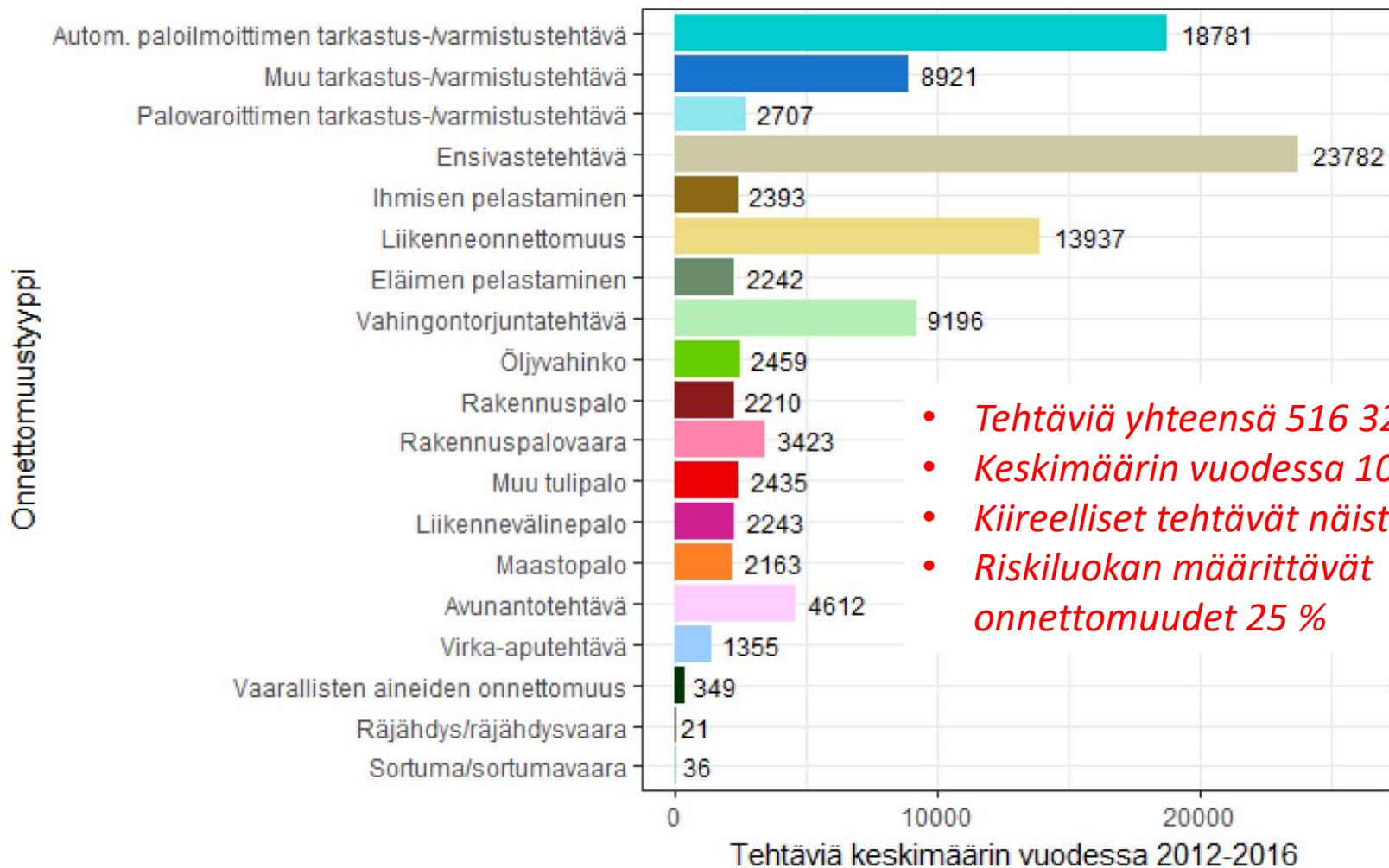

TEHTÄVIEN TYÖKUORMAN ARVIOINNISSA TULISI HUOMIOIDA MYÖS TEHTÄVIEN JÄLKEEN VAADITUT HUOLTOTOIMET...

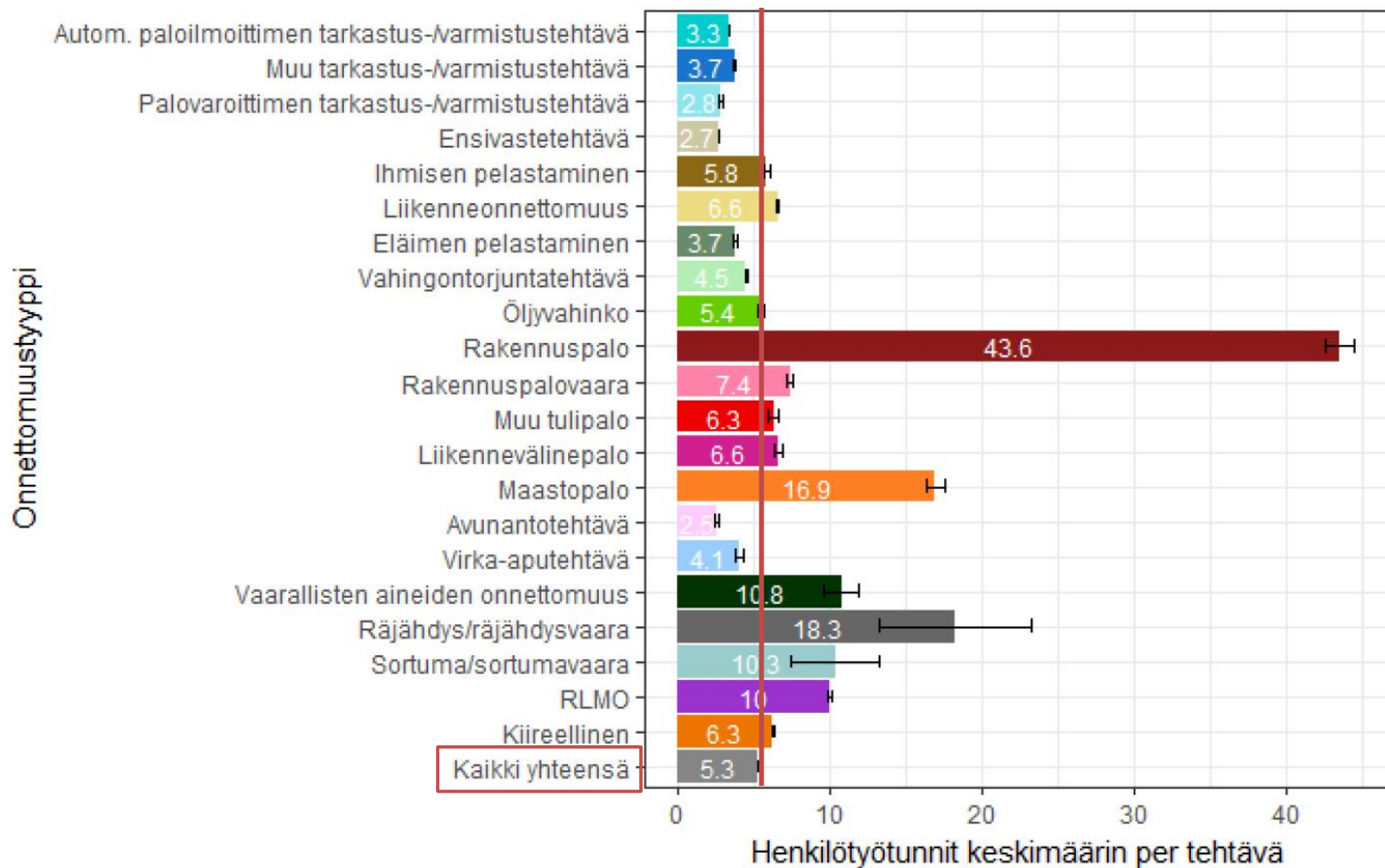
- PRONTOsta saatavien tietojen pohjalta ei voida arvioida pelastusyksiköille tehtävien jälkeen suoritettavien huoltotoimenpiteiden kestoa.
- Huollot sitovat yksiköitä tehtävien jälkeen riippuen kyseessä olleen tehtävän tyypistä.
- Tarkastelussa ei olla otettu kantaa henkilöstön fyysiseen tai psyykkiseen kuormittumiseen, vaan työkuormalla käsitteenä viitataan tässä yhteydessä vain siihen, kuinka sidottuja tehtäviin yksiköt ja henkilöstö ovat eri näkökulmista tarkasteltuna.

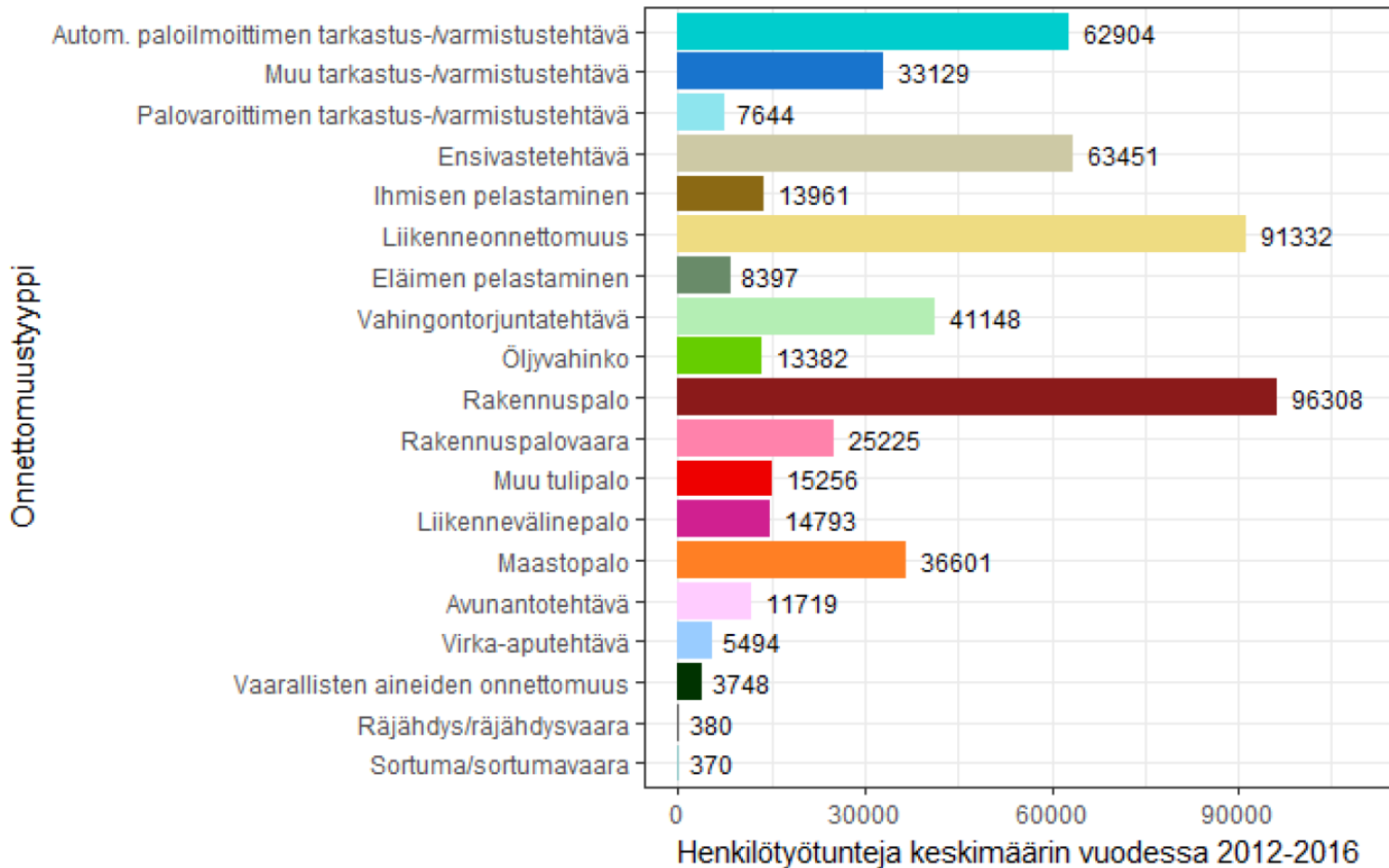
TEHTÄVÄMÄÄRÄT VALTAKUNNALLISESTI 2012-2016

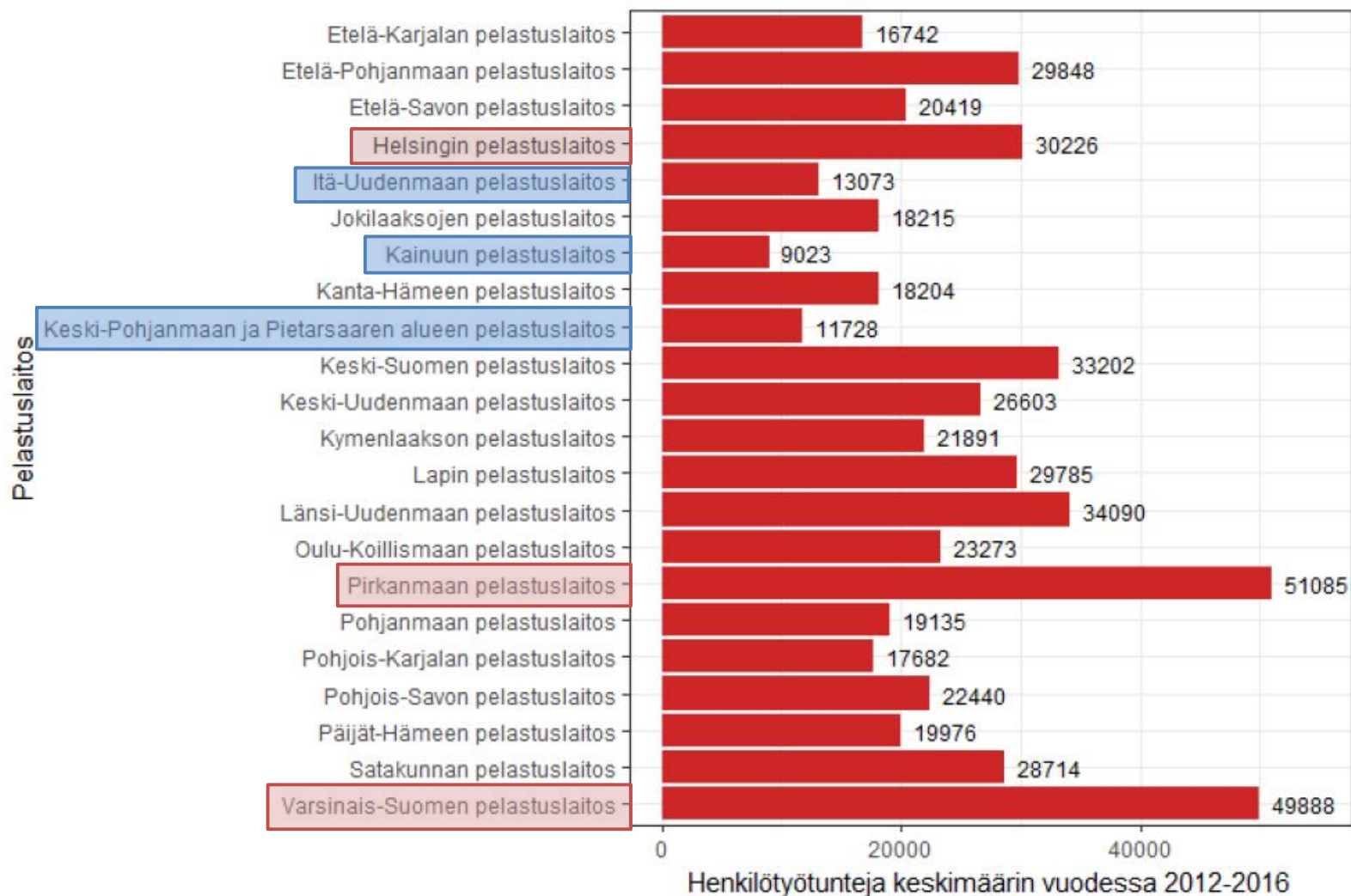
KUINKA PALJON ERI ONNETTOMUUSTYYPIN TEHTÄVÄT YKSITTÄIN VAATIVAT KESKIMÄÄRIN HENKILÖTYÖTUNTEJA?

KUINKA PALJON ERI ONNETTOMUUSTYYPIN TEHTÄVÄT VAATIVAT YHTEENLASKETTUNA HENKILÖTYÖTUNTEJA?

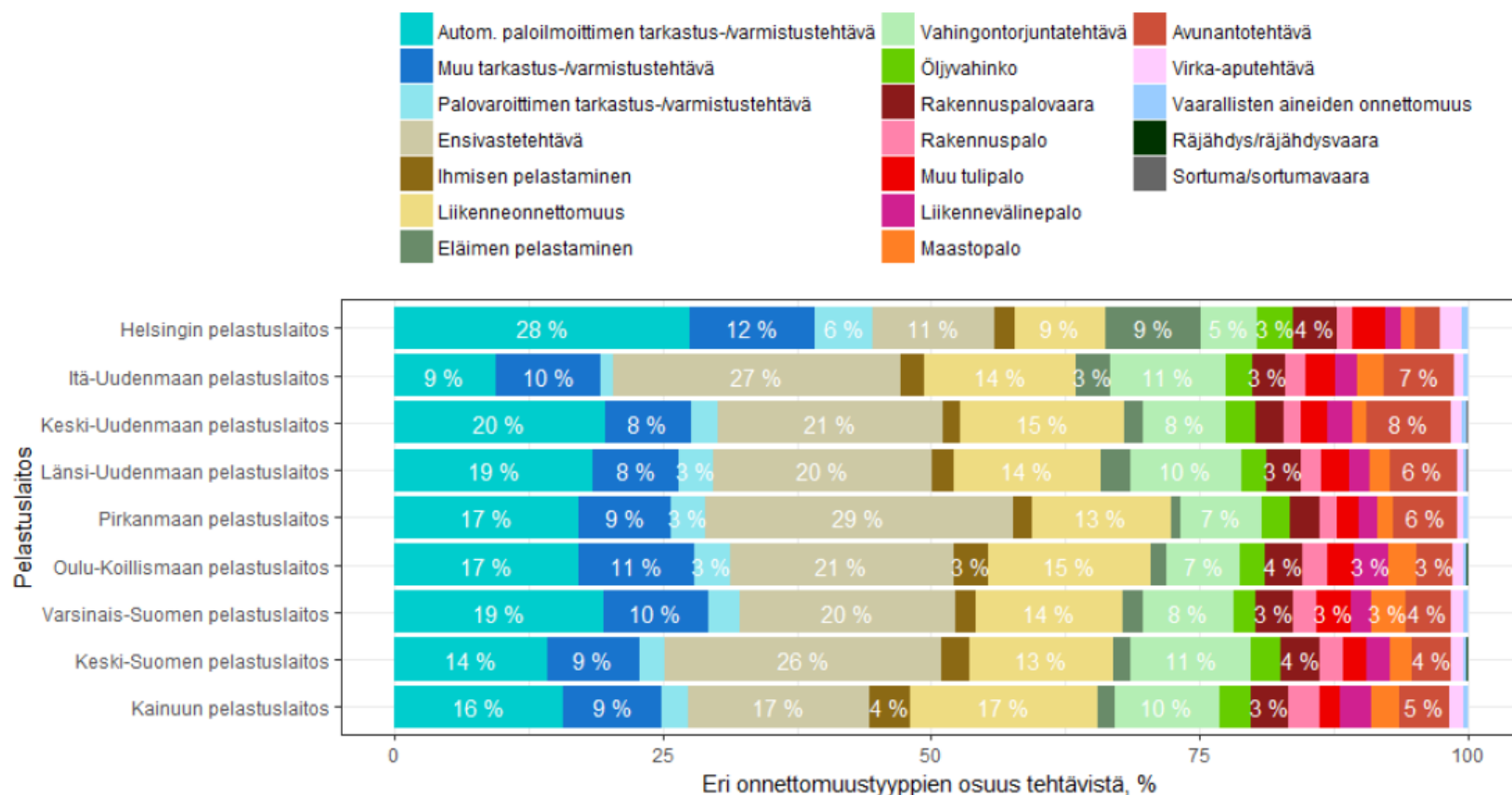
HENKILÖTYÖTUNNIT PELASTUSTOIMEN ALUEITTAIN

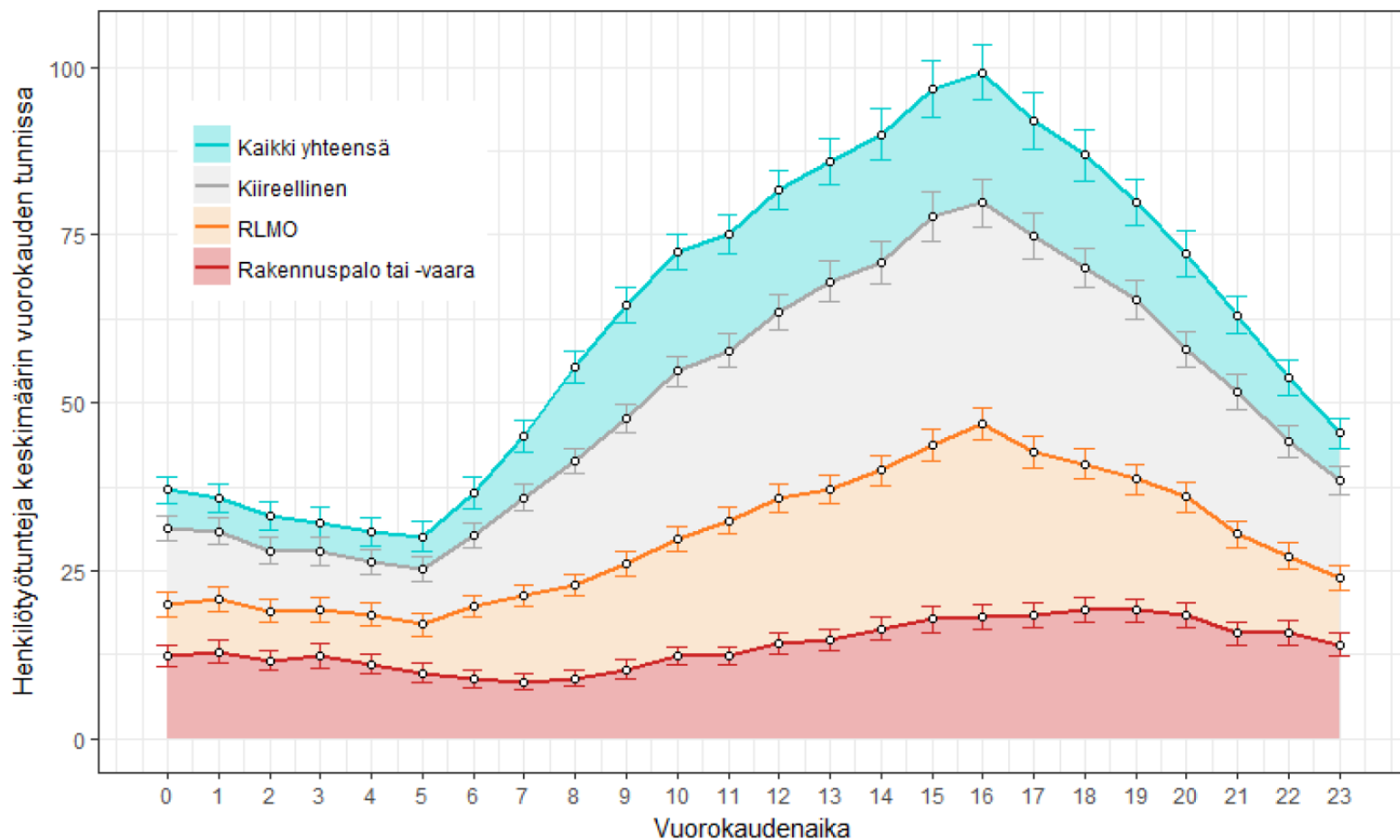

PELASTUSTOIMEN ALUEIDEN TEHTÄVÄPROFIILI

- Eri onnettomuustyyppien suhteelliset osuudet tehtävämäärästä pelastustoimen alueittain

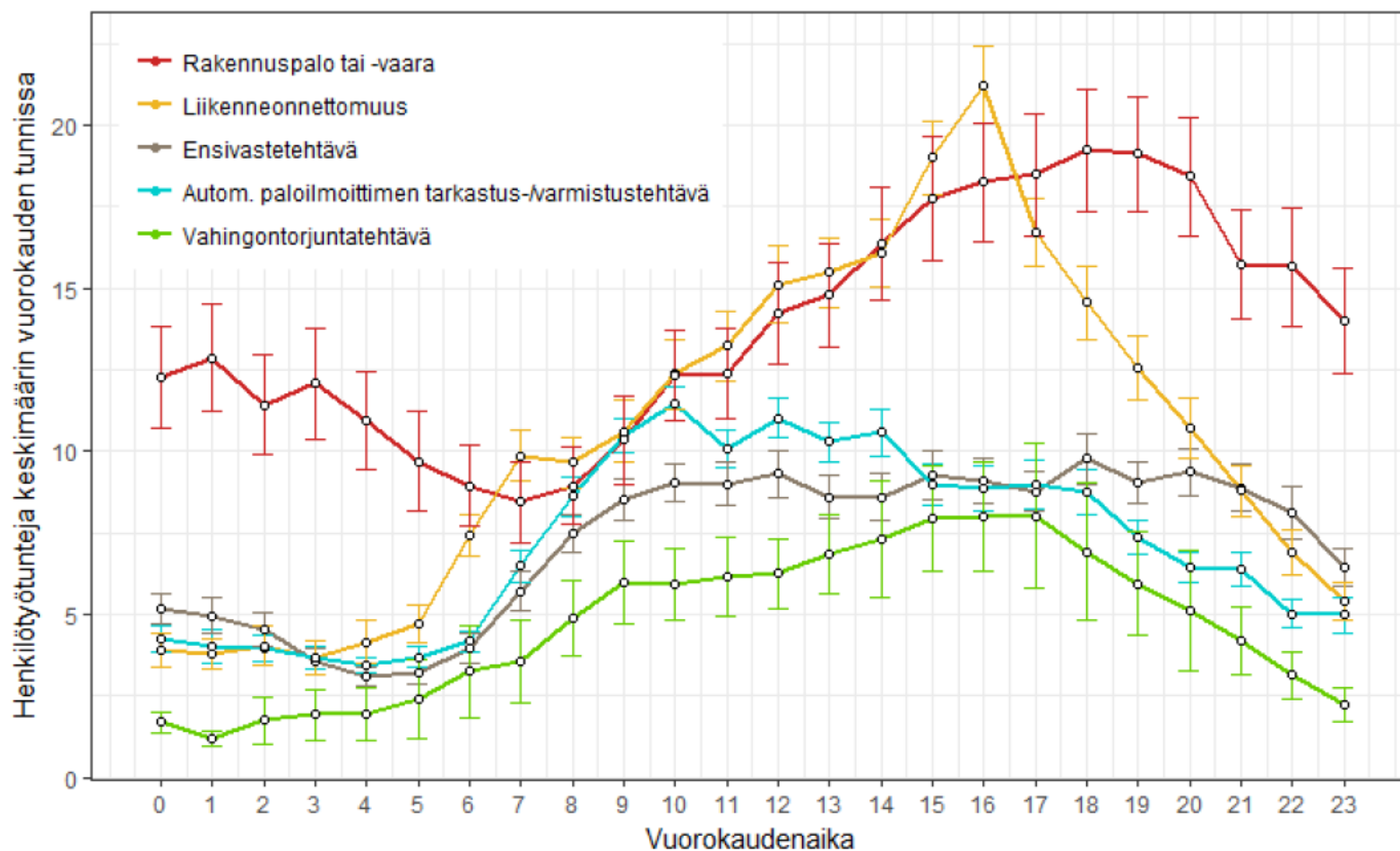

MITEN PELASTUSTOIMINNASSA KÄYTETYT HENKILÖTYÖTUNNIT VAIHTELEVAT VUOROKAUDENAJOITTAIN?

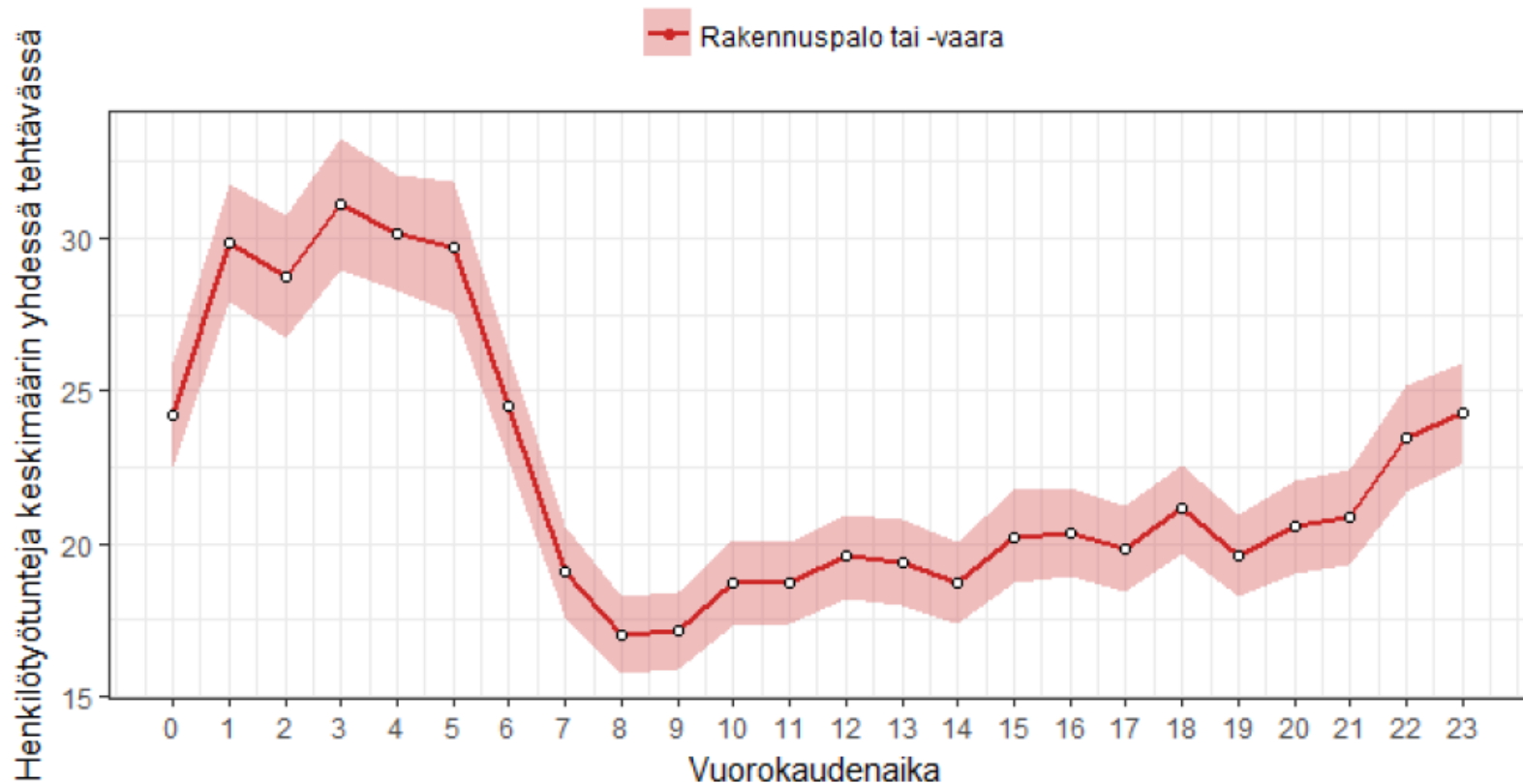

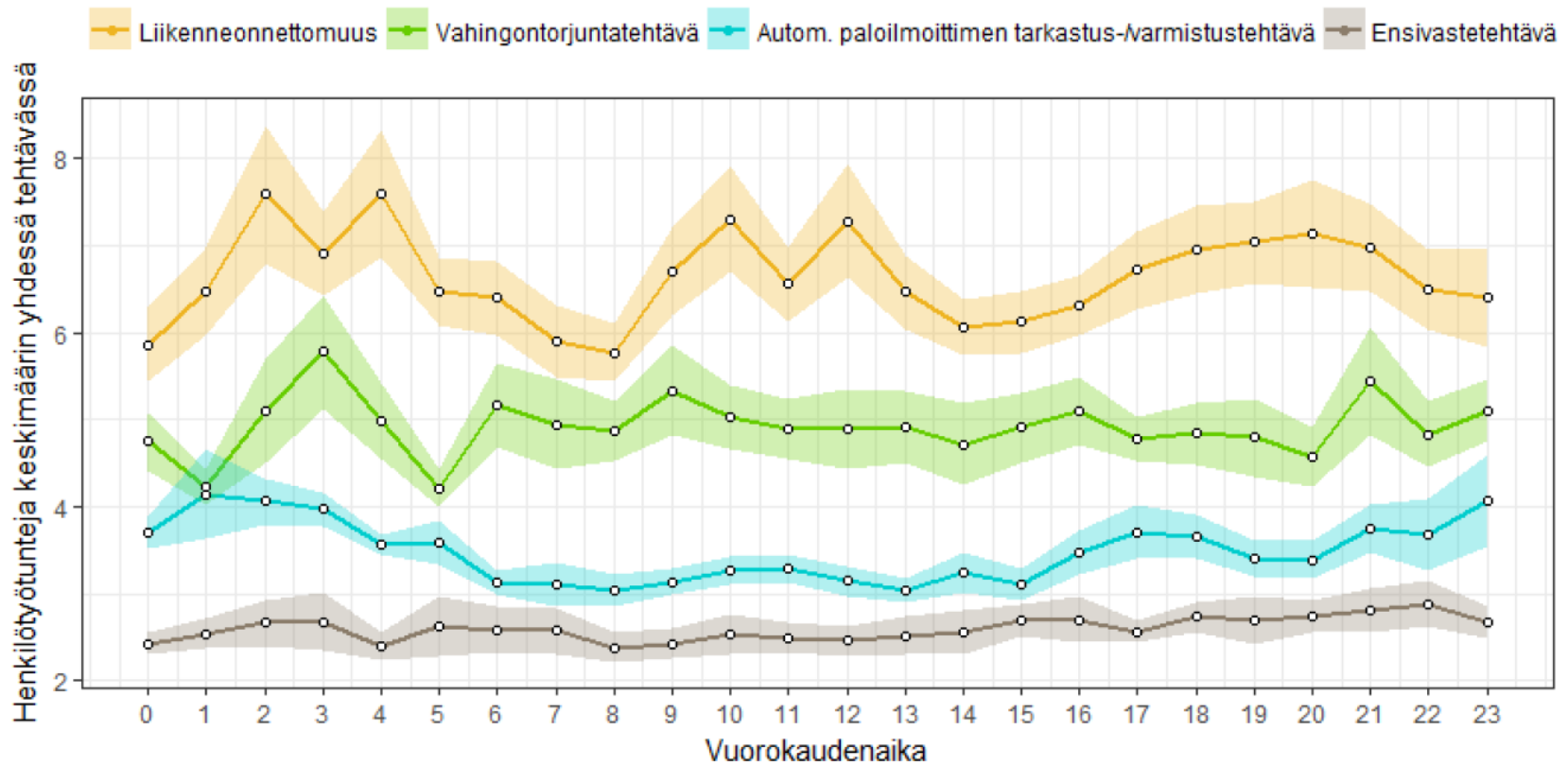
MITEN PELASTUSTOIMINNASSA KÄYTETYT HENKILÖTYÖTUNNIT VAIhtelevat VUOROKAUDENAJOITTAIN?

PALJONKO YKSITTÄINEN TEHTÄVÄ KESKIMÄÄRIN VAATII HENKILÖTYÖTUNTEJA RIIPPUEN SIITÄ MILLOIN SE SATTUU?

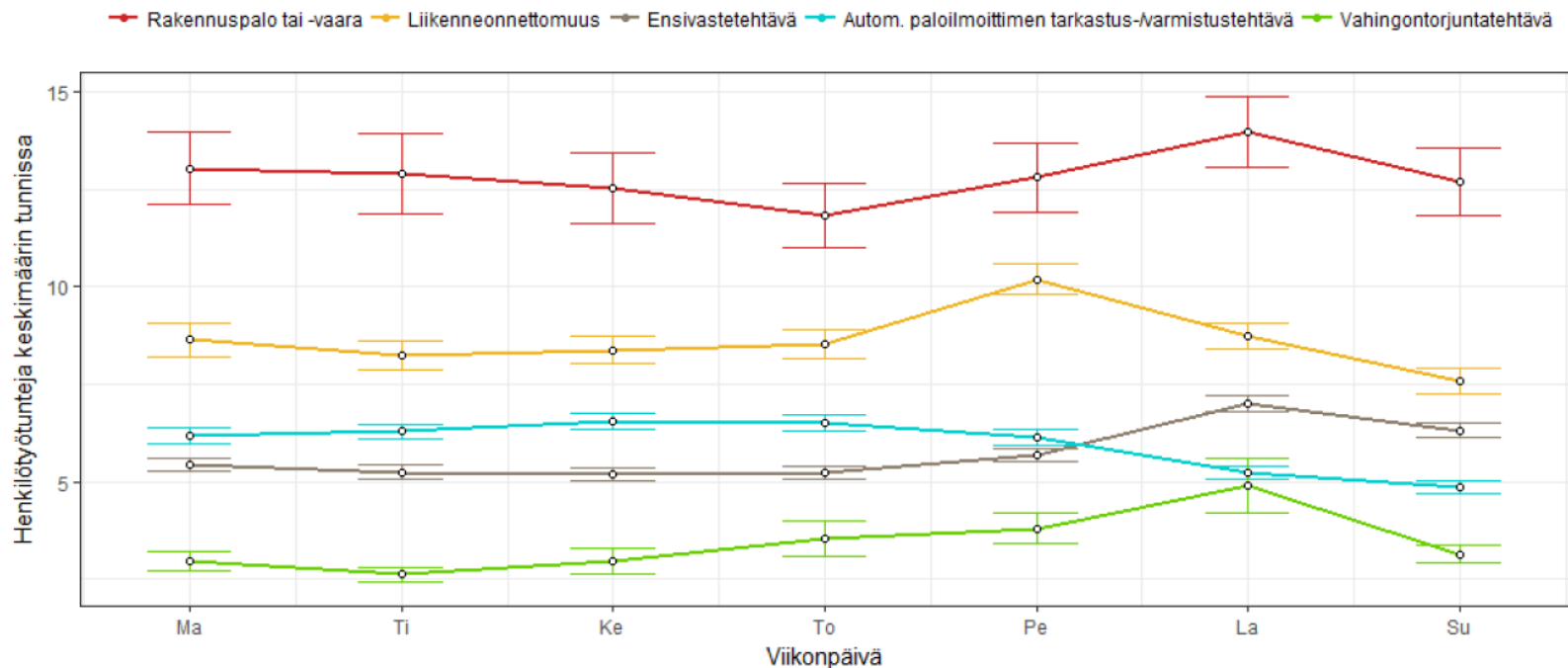

PALJONKO YKSITTÄINEN TEHTÄVÄ KESKIMÄÄRIN VAATII HENKILÖTYÖTUNTEJA RIIPPUEN SIITÄ MILLOIN SE SATTUU?

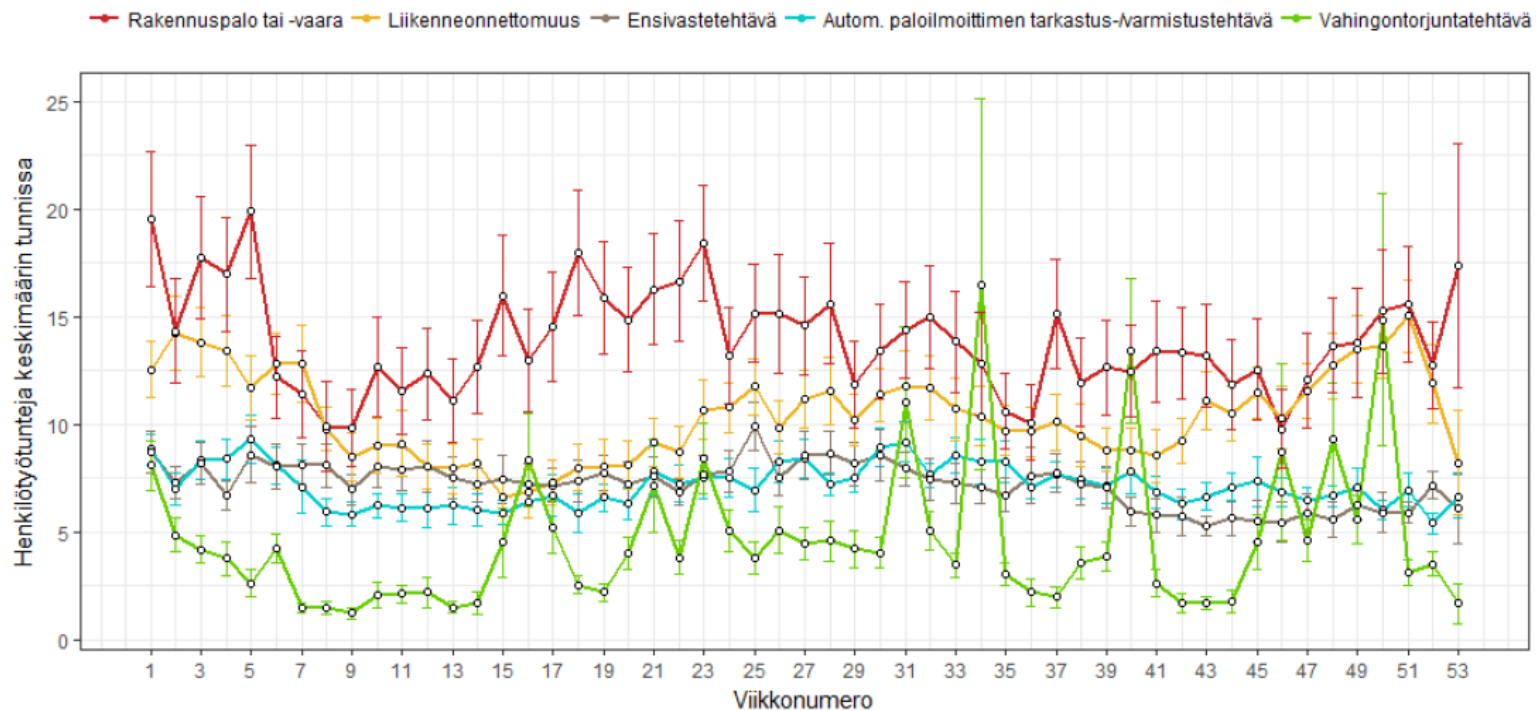
KUINKA PELASTUSTOIMINNASSA KÄYTETYT HENKILÖTYÖTUNNIT VAIHTELEVAT VIIKONPÄIVITTÄIN?

- Perjantaisin ja lauantaisin henkilötyötunteja kului yhteensä eniten, kun huomioidaan kaikki onnettomuustyyppit.

MITEN PELASTUSTOIMINNASSA KÄYTETYT HENKILÖTYÖTUNNIT VAIHTELEVAT VUODENAJOITTAIN?

- Kaikki onnettomuustyytit huomioiden eniten henkilötyötunteja kuluu kesällä ja alkuvuodesta

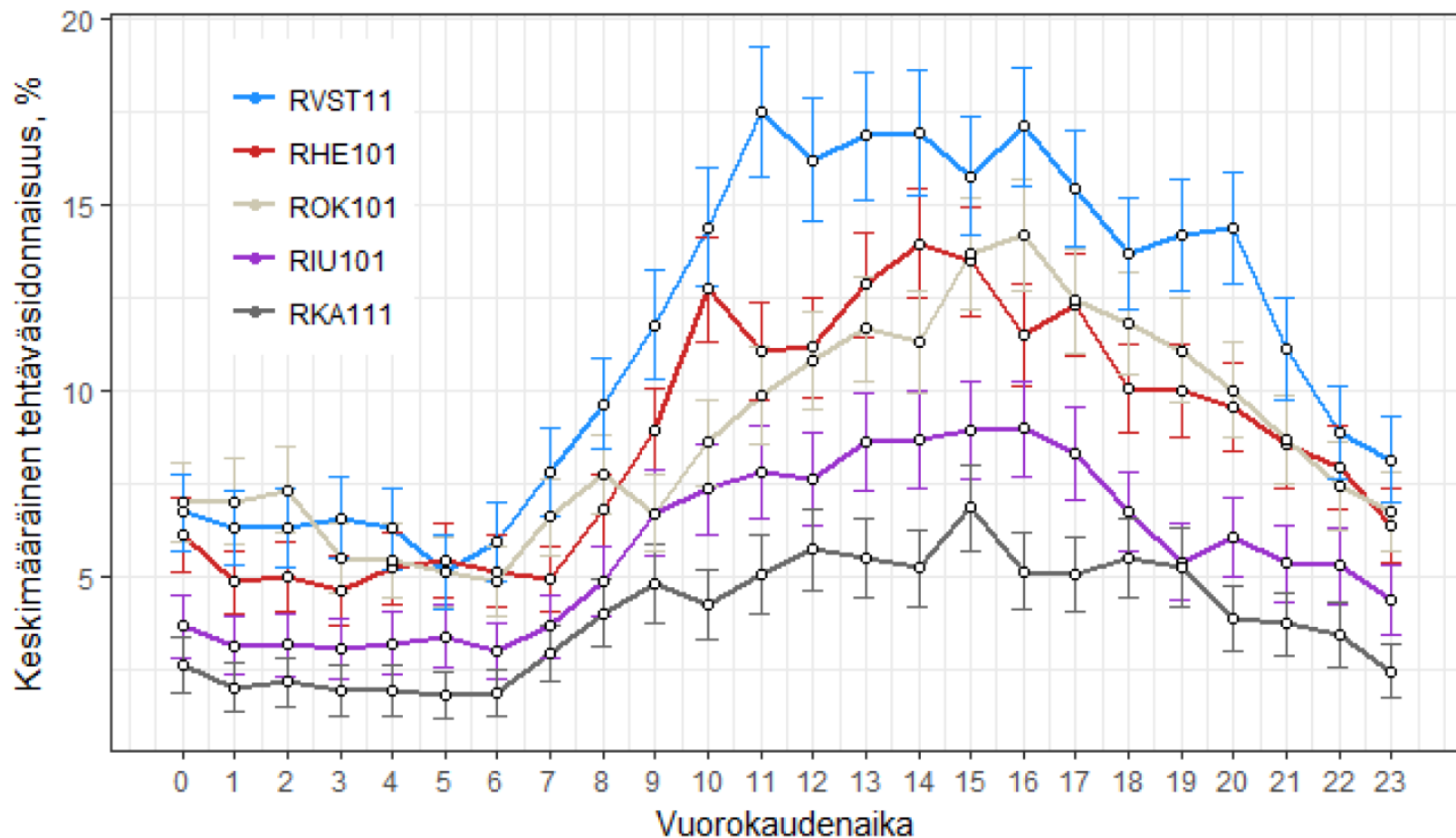

KUINKA PELASTUSYKSIKÖIDEN TEHTÄVÄSIDONNAISUUS VAIHTELEE VUOROKAUDENAJOITTAIN?

Tehtävämäärä ja keskimääräinen tehtäväsidonnaisuus tietyille pelastusyksiköille

Yksikkö- tunnus	Tehtävämäärä keskimäärin vuodessa 2014- 2016	Tehtävä- sidonnaisuusajan osuus valmiusajasta keskimäärin (24h/vrk)	Tehtävä- sidonnaisuus 2014	Tehtävä- sidonnaisuus 2015	Tehtävä- sidonnaisuus 2016
RPI101	1851	11 %	10.9 %	10.7 %	10 %
RVST11	1644	11 %	10.4 %	10.8 %	12.8 %
RHE101	1496	9 %	8.5 %	8.1 %	9.5 %
ROK101	1397	9 %	8.4 %	8.7 %	9.3 %
RKU101	1213	9 %	8.5 %	8.7 %	8.9 %
RLU111	1140	8 %	7.5 %	7.7 %	8 %
RKS101	946	8 %	7.7 %	7.2 %	7.8 %
RIU101	753	6 %	5.5 %	5.8 %	5.8 %
RKA111	462	4 %	4 %	3.4 %	4.3 %

KUINKA PELASTUSYKSIKÖIDEN TEHTÄVÄSIDONNAISUUS VAIHTELEE VUOROKAUDENAJOITTAIN?

PELASTUS- JA ENSIHOIDON YKSIKÖIDEN TEHTÄVÄSIDONNAISUUTTA EI TULE VERTAILLA VARAUKSETTA

- Yksiköiden tehtäväsidonnaisuuden tarkasteluja motivoi alun perin mahdollisuus vertailuun ensihoidon yksiköiden kanssa.
- Pelastusyksiköitä käytetään monipuolisemmin erilaisissa tehtävissä ja myös valmius on suunniteltu hyvin eri tavoin.
- Kun ensihoidon yksiköille yksittäisten ambulanssien tehtäväsidonnaisuuden mittaaminen on mielekästä, pelastustoimessa toinen kiinnostava lähestymiskulma myös tarkastella tehtäväsidonnaisuutta asemapaikoittain.

MITEN PELASTUSTOIMEN PITÄÄ VARAUTUA TILANTEESEEN, JOKA TOISTUU HARVOIN, MUTTA VAATII YKSITTÄIN PALJON RESURSSIA?

- Keskeisenä johtopäätöksenä pelastusyksiköiden keskimääräinen tehtäväsidonnaisuus sekä pelastustoiminnassa käytetyt henkilötyötunnit vaihtelevat ajallisesti samoin kuin tehtävien kokonaismäärät.
- Eroja havaittavissa kuitenkin onnettomuustyypeittäin ja myös onnettomuustyyppien sisällä
- Johtopäätöksiä pelastustoiminnan kuormituksen ajallisesta vaihtelusta ei siis voida tehdä yksiselitteisesti.

KESKITETTY RESURSSI VIEMÄÄN NÄKÖKULMIA ETEENPÄIN

- Osana kansallista riskianalyysin kehittämistyötä erilaisia tapoja työkuorman ja resurssivaatimusten ajallisen ja maantieteellisen vaihtelun tarkastelulle tulisi kehittää.
- Tarvitaan valtakunnallisesti keskitetty resurssi, joka toteuttaisi tarkoituksenmukaisia tarkasteluja valtakunnallisesta aineistosta pelastuslaitosten käytettäväksi.
- Tätä pyritään jatkuvasti korostamaan käytäessä keskustelua riskianalyysin kansallisesta kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta.

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

HANNA REKOLA
TUTKIMUSPÄÄLLIKKÖ
HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSLAITOS

HANNA.REKOLA@HEL.FI
+358 9 310 30038
+358 40 630 2525